

İfade Özgürlüğü Platformu

Thirteen languages. Ten principles. One conversation.

<https://freespeechdebate.com/tr>

Proje

Timothy Garton Ash bu projenin ardındaki düşünme sürecini, bu sitenin nasıl çalıştığını ve dünyanın dört bir yanında bulunan insanların bu projeye nasıl katkıda bulunabileceğini açıklıyor.

Birbiriyle bağlantılı dünyada ifade özgürlüğü

Başlangıçta insanolu sadece birbirini kadar ya da el kol hareketleriyle iletişim kurabiliyordu. Ne zaman ki çizmeyi, yazmayı ve yazmayı öğrendik ve sonrasında telefon, radyo ve televizyon gibi yeni teknoloji araçlarıyla iletişimi yaygınlaştırdık, o zaman bu halka beş-on kişiden milyonlara ulaştı. İnternet ve cep telefonlarının aracılığıyla şimdi dört milyar insanla karışık bağlantıya geçebiliyoruz. İfade özgürlüğü daha önce böylesi bir fırsat elde etmemiştir.

?fade Özgürlü?ü Platformu

Thirteen languages. Ten principles. One conversation.

<https://freespeechdebate.com/tr>

Fakat birbiriyle ba?lant?l? bu dünya, çocuk istismarc?lar?, ?iddet içeren tehditler ve özel hayat?m?za yap?lan i?renç ihlaller için daha önce hiç görülmemi? olanaklar yarat?yor. Öyleyse bu özgürlü?ü en iyi ?ekilde nas?l kullanabilece?imizi tart??mal?y?z. Söylediklerimize, yazd?klar?m?za ve gösterilerimize ne gibi s?n?rland?rmalar konulmal?d?r? Neler kanun taraf?ndan düzenlenmelidir, ve neler bizim taraf?m?zdan konulan ve kendimize saklamak istedi?imiz davran?? biçimlerine b?rak?lmal?d?r? Buna kim karar vermelidir?

Burada söz konusu olan sadece yeni bilgi teknolojilerinin ve ileti?im araçlar?n?n yaratt??? olanaklar de?il. Bu ayn? zamanda jeopolitik bat?daki (ya da ‘küresel kuzey’) ve giderek yükselen do?u ve güneydeki insanlar?n, özgür ifade normlar?n üzerinde anla?abilmeleriyle de ilgilidir. Gittikçe artan bir biçimde post-bat?l? olan dünyada, do?u ve bat?daki, kuzey ve güneydeki insanlar?n, yani sadece hükümetlerin de?il, küresel bir ileti?ime geçebilmesi için göze çarpan bir ihtiyaç var. Ancak dürüst, aç?k ve bilgilenmi? bir ileti?im kuruldu?unda, gerçekten de evrensel olanla – ya da olabilecek olanla – ve inatç? bir biçimde yerel olan? ke?fedebiliriz. Ancak her ?eyi konu?arak ve dinleyerek, gerçekten ne dü?ündü?ümüzü anlayabiliriz. Ço?umuz bu konuyla ilgili savlar? ilk defa duyaca??z. Fakat bunu yapana dek, hiçbirimiz konuyla ilgili do?ru dürüst fikir sahibi olamay?z.

Daha aç?k bir yap?land?rma ad?na, bu tart??may? küresel ifade özgürlü?ü için taslak on prensip etraf?nda düzenledik. Zaten bunlar?n ço?u, dünyanın?n herbir yan?ndan ifade özgürlü?ü uzmanlar?, avukatlar, siyaset teoristleri, ilahatç?lar, filozoflar, aktivistler ve gazeteciler taraf?ndan tart??lagelmi? ?eyler. Bu prensipler, sitemizin editoryal içeri?ini olu?turan ba?l?ca 13 dili konu?an Oxford Üniversitesi yüksek lisans ö?rencileri taraf?ndan olu?an [ekibimizin](#) saatler süren çal??malar? sonucu yeniden düzenlendi. Bu prensipleri, belirtilen dillerde elimizden geldi?i kadar?yla k?sa, aç?k ve anla??l?r yapmaya çal??t?k. (Bunu yaparken ço?unlukla kar??la??lan zorluklar? aç?klayan ‘Çevirilerde mi kayboldunuz?’ blog yaz?m?za bak?n?z.)

Bu taslak prensipler, birbirlerini tamamlad??? gibi de?erlendiriyor da. Hepsi içiçe geçmi? bir küme halinde dü?ünülmeli. Bu giri?imin, hepimizin birbiriyle kom?u olmaya ba?lad??? bir dünyada, neyi özgürce ifade edip edemeyece?imiz ve ne ?ekilde ifade etmeyi seçebilece?imiz hakk?nda yön verebilecek taslak temel kurallar için bir ilk ad?m oldu?unun ne kadar alt?n? çizsek azd?r.

Tabii baz?lar?n?n bu projenin bat?n?n “emparyalist” bir tasar?s? oldu?unu hayk?racak olmas? kaç?n?lmazd?r. Buna ?iddetle kar?? ç?k?yoruz. S?rf ifade özgürlü?ü ilk olarak modern bat?da etkili bir biçimde kurumsalla?t?r?ld??? ve kanunlar taraf?ndan korundu?u için, di?er kültürler için yabanc? ya da ba?da?t?r?lamaz bir de?er oldu?u anlam?na gelmez. Milattan önce dördüncü yüzy?lda yaz?lan Çin Devlet Söylemleri’nde (Chinese Discourses of States) Dük Zhao, K?ral Li’ye ?öyle der, “?nsanlar?n a?z?n? kapatmak, nehrin ak???n? durduraktan daha zordur.” 1570lerde Avrupal?lar din sava?lar?nda birbirlerini katlederken, Hintli imparator Akbar her dinden bilgin insanlar? ça??arak, kendi inançlar?n?n görece de?erleri hakk?nda bir tart??ma ba?lat?r.

Tam da bu sebepten, e?er Ayd?nlanma’n?n evrensel vaatlerine inan?yorsak, daha gerçekçi bir evrensel evrenselcilik anlay???na do?ru çal??mam?z için vakit gelmi?tir. Bu prensipleri daha da

13 Özgürlük Platformu

Thirteen languages. Ten principles. One conversation.

<https://freespeechdebate.com/tr>

---

geliştirebilmek için yapabileceğimiz şeylerden biri de milliyetleri, dinleri ve kültürel miraslar ne olursa olsun, bu prensiplerin her kadın ve erkeğe eşit derecede uygulanabilir olmasına inanmalıyız ve sonrasında bunları prensipleri düzeltmelere, meydan okumalara ve alternatif seçeneklere açmalıyız.

Bu sitenin nasıl yapıldığı üzerine

Her taslak prensibe, açıklayıcı bir yazı ekliyorum. Bu yazılarda konuyla ilgili biraz daha açıklama yapıyor, birkaç örnek ve diğer kaynaklara link veriyor ve tartışma için bazı noktalar vurguluyorum. "Biraz dahay?" vurgulamak isterim. Bu konuların çoğu, yüzyıllar boyunca siyasi, hukuki ve filozofik tartışmaların konusu olagelmştir. Elektronik iletişim ve büyük göçler sonucu değişen bu dünyada, eski sorular yeniymişcesine tekrardan karşımıza getiriliyor. Her konu hakkında konu olacak o kadar çok şey var ki.. Tüm bunlar, bilgilenmiş bir tartışmaya bağlantıya yönelik benim şahsi girişimlerim.

Daha da önemlisi, çoğu öğrencilerimiz tarafından yazılan örnek olaylar, bu genel prensipleri dünyanın dört bir yanından gerçek yaşam öyküleriye bağlanıyor. Bu örnekler olmadan, prensiplerimizin hepsi soyut ve içi boş görünürdü. Sadece bu örnek olaylara bakarak bile prensiplerde gerçekten ne demek istediğimizi gösterebiliriz. Sizin yardımınızla, tartışmalar ilerledikçe örnek olayların listesi de genişleyecektir.

Her prensip, "Bizler" sözcüğü ile bağlantılıdır. Kim bu "Bizler" derken bahsettiğimiz? Bu bağlamda "Bizler" dediğimiz dünya ve internet vatandaşlarıdır. Yani "Bizler", siz demeksiniz. Geleneksel olarak ifade özgürlüğü tartışmalar, yasalar dahilinde devletlerin neyi söyleyip neyi söyleyemeyeği üzerine yoğunlaşmıştır. 13 Özgürlük için mücadele veren grupların çoğunun hedef aldığı şey bu. Her ne kadar projemiz onların çalışmalarıyla çok şey öğrenmiş olsa da, bizim temel olarak odaklandığımız şey bu değildir.

Daha ziyade, kadın ve erkek bireyler olarak, birbirleriyle bağlantılı bu dünyada kendimizi özgürce ifade ederken ne gibi yollar seçebileceğimize dair bize yol gösterebilecek ana düşünceleri ya da normları kastediyoruz. Bunlardan bazıları devletlere, mahkemelere, uluslararası anlaşmalara ve kurumlara dair olan ayrıntılı, teknik ve hukuki bir dille aktarılması gerektiği. Fakat bu prensiplerin en az o kadar önemli olan sosyal ağların topluluk standartları, medya editöryal uygulamaları, ve bir sürü –ister çevrimiçi, ister şahsen olsun- kendi bireysel etkileşimlerimizde yansıtılabileceğini belirtmek gerekir.

Öyleyse bu prensipler, şu üç farklı şekilde takip etmeyi tercih edebileceğimiz kurallar olmayı amaçlıyor: vatandaşlar olarak, kendi hükümetimizi ve meclisimizi etkilemeye çalışarak; internet vatandaşları olarak, hizmetlerini kullanmadığımız takdirde varolamayacak olan medya ve iletişim kurumlarının etkilemeye çalışarak ve sadece insanlar olarak. Diğer şahıslara münhasır kadın ya da erkeklerle günlük etkileşimlerimizde bağlantı kurabiliriz.

?fade Özgürlü?ü Platformu

Thirteen languages. Ten principles. One conversation.

<https://freespeechdebate.com/tr>

Tart??may? zenginle?tirmek ad?na, geni? yelpazede görü?lerden ve yerlerden gelen yeni sesleri sürekli bir araraya getirmeye çaba gösteriyoruz. Baz? yorumcular tan?nm?? ki?iler olurken, di?erleri daha az tan?nm?? olacak. Bu yorumlar?n videolar?n? ve ses kay?tlar?n?, ya da organize etti?imiz veya kat?ld???m?z dünyan?n dört bir yan?ndaki etkinlikleri sizlere getiriyoruz. Ayr?ca ifade özgürlü?ü seçimlerine dair ayd?nlat?c? yeni geli?melere ve haberlere de kar??l?k verece?iz.

Nas?l katkıda bulunabilirsiniz

Bu projenin kalbinde sizler, yani tüm ülkelerin yurtta?lar? ve internet vatanda?lar?, vars?n?z. Özgür ?fade Platformu, uzmanl??? aç?kl?kla birle?tirmeyi hedefliyor. Bir grup uzman dan??man ve [Oxford Üniversitesi](#)'nin entellektüel kaynaklar?ndan yararland?k. Fakat uzmanl?k ve aç?kl???n illa ki ayr? ?eyler oldu?unu ya da z?t kutuplar oldu?unu söyleyemeyiz. Bazen ara?t?rman?n geni? kitlelere yay?lmas?, tek ba??na bir ara?t?rmac?n?n üretece?i cevaplardan daha iyi ve otoriter cevaplar do?urabilir. Dahas?, farklı ülkelerden, kültürlerden, inançlardan ve siyasi e?ilimlerden insanlar?n üzerinde uzla?? sa?layabilece?i prensiplerin aray???nda oldu?umuz için her dü?ünce bizim için önemlidir.

Hergün günün önemli bir k?sm?nda, Oxford yüksek lisans ö?rencilerimizden olu?an ekibimizin üyelerinden biri, çevrimiçi editörü Maryam Omid'i'nin gözetimi alt?nda sizin katkılar?n?z? canl? olarak takip ediyor. Sizin ev sahibiniz olarak, tart??ma bölümü geli?tikçe sizin yorumlar?n?zla ilgilenecekler. Bu (kesinlikle her ?ey hakk?nda ayn? fikre sahip olmayan) uluslararası grupla, siteye katkıda bulunanlarla, ve de farklı kültürlerden ve perspektiflerden tan?nm?? entellektüellerle ve uzmanlarla kar??l?kl? sohbet ortam? yarat?laca??n? ümit ediyoruz. Zaman zaman kendi editör ev sahiplerimiz özellikle bilgilendiren, orjinal ve provakatif kullan?c? yorumlar?n? seçerek yeni bir tart??ma bölümü açacaklar.

Ayr?ca kendi deneyimlerinize ya da özel bilgi alanlar?n?za dayanarak ayd?nlat?c? yeni örnek olaylar önermenizi destekliyoruz. Örnek olaylar sayfam?zdaki formu doldurarak bize iletebilirsiniz. Bir zamandan sonra, o ana kadar geli?en tart??malara dayanarak prensiplerin revizyondan geçirilmi? ya da alternatif versiyonlar?n? sunabiliriz.

[Eksik bir ?ey var m??](#) bölümümüzde, listemizde eksik oldu?unuzu dü?ündü?ünüz önemli prensiplerin neler oldu?unu vurgulay?n ve bunlar hakk?nda yeni dü?ünme alanlar?n? ve yollar?n? önerin. Oldukça az konu ilk ona girmiyor: genel olarak müstehcenlik ve pornografi; özel olarak çocuk pornografisi; reklamlar, fikri mülkiyet haklar?. Yoksa bunlar da m? girmeli? Bir prensip kendi ba??na ba?ka neleri gerektirebilir?

Lütfen sitenin en ba??ndaki diller bölümünden birini seçme f?rsat?n? kullan?n?n. Sitedeki editöryel içeri?in ve yön bulma araçlar?n?n 13 dilde sunulmas?, dünyadaki internet kullan?c?lar?n?n yakla??k %80'ini kaps?yor. Bu konuda daha fazla bilgi edinmek ve çevirilerin nas?l yap?ld???n? anlamak için Dillerimiz bölümüne bak?n?z. Yeni editöryel içerikler öncelikle ?ngilizce olarak yay?nlanacaktır ve sonras?nda seçti?iniz dilde gecikmeler olabilir. Video ve ses kay?tlar?

Open Free Speech Platform

Thirteen languages. Ten principles. One conversation.

<https://freespeechdebate.com/tr>

---

genellikle orijinal dilde olup, İngilizce altyazıyla birlikte verilecektir.

Eğer yorum yapmak ya da oy vermek istiyorsanız, ki bunu yapacağınız ümit ediyoruz, basit bir kayıt sürecinden geçmenizi rica ediyoruz. Bizim tercihimiz, insanlar kendi isimlerini kullanmalar. Bunun özgür bir ülkede uygar bir tartışmanın ilkelerinden biri olduğunu düşünüyoruz. Siz de kimle konuştunuzu bildiğinizde, ben de kimle konuştuğumu bildiğimde, aramızda daha dürüst ve kişisel bir tartışma olacağından daha iyi olacaktır. Fakat ister özgür bir ülkede yaşamadıklarından, ister iğverenleri, toplumlar ya da aileleri hakkında özgürce konuşmak istediklerinden olsun, insanların özgürce kendilerini ifade edebilmesi için sahte isim kullanmak ya da anonim kalmak zorunda olacağı birçok durumun da olduğunu farkındayız. Ne yazık ki bu gibi durumlar, dünyanın dört bir yanından yüzbinlerce milyon erkek ve kadın için geçerli. Bu sebepten ötürü seçim size ait. Gerçek isimlere karşı sahte isimler konusunu [burada](#) tartışın.

Bunun bir deney olduğunu söylemeye gerek yok. En azından ilginç, bilgilendiren, gerçekten kültürler-arası ve çokdilli bir tartışmanın ortaya çıkacağını umuyoruz. Yeni, aydınlatıcı örnek olaylar ve prensiplerin revizyonu ya da alternatifleri için önerilerin olacağını ümit ediyoruz. Dünyanın dört bir yanından katkıda bulunanların neler üzerinde fikir birliğine vardıklarını keşfetmeyi ve hangi alanlarda fikir ayrılığına düştüklerini bulmayı umuyoruz.

Bu sitedeki tartışmalar, Oxford Üniversitesi'nin Bodleian Kütüphanesi tarafından dijital olarak arşivlenecektir. Böylece gelecekteki okuyucular, sitenin haftadan haftaya nasıl geliştiğini gösterebilecekler. İlk altı ay, tartışma tüm hızıyla ilerleyecektir. Sonrasında Open Free Speech Platform'u kullanıcı dostu bir şekilde canlı tutmayı düşünüyoruz. Bunun ötesinde sizin önerileriniz neler? Bize burada anlatın. Diğer her şey gibi bu sitenin geleceği de size bağlı.

Timothy Garton Ash

Yayınlandı: February 6, 2012